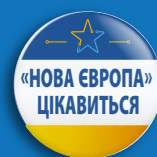

СТРИМАНІ ОЧІКУВАННЯ ВІД ЧЕРГОВОГО САМІТУ НАТО.

До чого готуватися Україні?

КОМЕНТАРІ ЕКСПЕРТІВ

Цей матеріал було підготовлено за фінансової підтримки уряду Великої Британії в рамках проєкту «Взаємна трансформаційна сила: змінюючи Україну через співпрацю з ширшою Європою», який імплементує Центр «Нова Європа». Погляди, висловлені в цьому матеріалі, належать авторам і не обов'язково збігаються з офіційною позицією уряду Великої Британії.

СТРИМАНІ ОЧІКУВАННЯ ВІД ЧЕРГОВОГО САМІТУ НАТО.

До чого готуватися Україні?

КОМЕНТАРІ ЕКСПЕРТІВ

24–25 червня у Гаазі відбудеться черговий саміт НАТО. На перший погляд, очікувати на прориви Україні навряд чи варто. У центрі уваги Альянсу — внутрішні питання, зокрема нові зобов'язання щодо оборонних витрат. Аби уникнути загострень, у НАТО вважають за краще оминати дискусії, які можуть підірвати крихку єдність союзників. Наскільки нинішні дискусії НАТО впливатимуть на Україну? Яку лінію поведінки обрати офіційному Києву? Центр «Нова Європа» звернувся до провідних експертів, аби з'ясувати, які можливості відкриває для України саміт НАТО в Гаазі, попри стримані очікування?

КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ:

- **Важливе рішення для України — збільшення в НАТО витрат на оборонні потреби.**

Ключовою темою саміту стане збільшення оборонних витрат до 5% ВВП для всіх країн-членів НАТО. Таке збільшення є необхідним для розвитку надійних та ефективних оборонних спроможностей у майбутніх конфліктах. Для України це означатиме можливе отримання довгострокової військової допомоги та чіткий сигнал стримування для Росії.

- **Євроатлантична єдність — передовсім. НАТО уникатиме суперечливих тем.**

Більшість експертів не покладають великих надій на прориви у Гаазі: союзники по НАТО намагатимуться уникнути будь-якої ескалації з Президентом США Дональдом Трампом. Такий підхід, зокрема, виключає обговорення питання про майбутнє членство України в НАТО.

- **Україна має робити акцент на «тихих» успіхах та дипломатичних перемогах.**

Зважаючи на малоімовірність значних проривів, Україна та її ключові партнери мають сфокусуватися на непомітних, але ефективних дипломатичних перемогах. Зокрема, такими успіхами могли б стати більша залученість США та забезпечення довгострокових механізмів військової підтримки.

- **Україні слід шукати інші шляхи для отримання чітких гарантій безпеки.**

Оскільки членство в НАТО зараз перебуває під питанням, Україні слід розглянути нові можливості для отримання проміжних, тимчасових гарантій безпеки (можливо, на двосторонньому рівні). Шляхи досягнення цієї мети: поступова інтеграція до Об'єднаних Експедиційних Сил, посилення співпраці на двосторонньому рівні та розбудова українського ВПК.

- **Ключ до європейської безпеки — сильна Україна.**

Україна не має розглядатися як прохач членства в НАТО, а радше як ключовий актив європейського захисту від російської агресії. Для посилення цієї ролі, партнери мають інвестувати та розвивати український оборонний сектор. Надалі це може сприяти утвердженню України у ролі «арсеналу демократії».

Україна стала новим стратегічним центром тяжіння в Європі. До неї більше не слід ставитися як до прохача членства у НАТО, а як до ключового активу у захисті Європи від російської агресії.

Д-Р СТЕФАНІ БАБСТ,

колишня заступниця помічника Генерального Секретаря НАТО, Німеччина

Саміт НАТО у Гаазі навряд чи призведе до вагомого стратегічного результату. Оскільки Європа та Канада продовжують залишатися в полоні американських гойдалок Президента Дональда Трампа і його гасла «Make America Great Again», їхня головна мета — запобігти тому, щоб США повністю переклали їхню безпеку на власні плечі. Проте шанси на успіх низькі.

Моя рекомендація Україні — діяти за двома напрямками: використати саміт НАТО, щоб наполегливо тиснути на союзників щодо ширшої та швидшої фінансової та військової допомоги, зокрема щоб захиститися від літнього наступу Москви та її прагнень захопити ще більше української території. Паралельно, але політично більш обережно, керівництву України варто обговорити зі своїми найвідданішими європейськими партнерами стратегічний план дій. Україна має шукати шляхи здобуття надійних гарантій безпеки, якщо двері до НАТО залишаються зачиненими, а розгортання європейських сил стримування переноситься на невизначений термін через відмову російського режиму вести переговори про будь-яке змістовне перемир'я. Поступова інтеграція в Об'єднані експедиційні сили (*Joint Expeditionary Forces*)¹ може стати одним із таких шляхів. Можливо, існують й інші «чорні ходи» до НАТО. У підсумку, Україна стала новим стратегічним центром тяжіння в Європі. До неї більше не слід ставитися як до прохача членства у НАТО, а як до ключового активу у захисті Європи від російської агресії.

¹ Об'єднані експедиційні сили – багатонаціональна коаліція (країни Балтії, країни Північної Європи, Нідерланди та Велика Британія), призначена для швидкого реагування та проведення експедиційних операцій.

Україна може стати арсеналом демократії — і не лише для себе, але і для Європи та інших міжнародних партнерів.

ДЖЕЙМС КАРАФАНО,

старший радник Президента та стипендіат Фонду
E.B. Річардсона, The Heritage Foundation, США

Вільна та незалежна Україна — всередині чи поза НАТО, — яка може захистити себе та процвітати, є надзвичайно важливою для безпеки, свободи й процвітання Альянсу та трансатлантичної спільноти. Усі розуміють, що зараз немає консенсусу щодо вступу України до НАТО, навіть розширення ЄС може бути далеким. Попри це, є багато кроків, що можуть посилити Україну та її позиції у європейській та трансатлантичній спільнотах. НАТО та її члени можуть застосувати такі інструменти.

По-перше, Україна може стати арсеналом демократії — і не лише для себе, але і для Європи та інших міжнародних партнерів. Інвестиції у розвиток потужного і стійкого українського оборонного сектору, у поєднанні з неймовірними інноваціями та продуктивністю, що вже продемонстрував оборонний сектор України, мають бути пріоритетом. Розвиток української промислової бази зокрема має стати головним напрямком.

По-друге, країни НАТО на двосторонньому рівні можуть координувати та розвивати спільні та доповнювальні можливості, що посилить протиповітряну та протиракетну оборону.

По-третє, НАТО та її члени можуть сприяти розбудові регіональної інфраструктури, зокрема енергетичної та цифрової, яка не лише інтегрує Україну в європейську економіку, а й забезпечить сильнішу логістичну систему для безпеки східного флангу НАТО.

Гаазький Саміт НАТО буде коротким і матиме чіткий сценарій – усе задля мінімізації ризику внесення розбрату Дональдом Трампом на зустрічі лідерів, як він це робив під час попередніх самітів НАТО.

ФРЕДРІК ВЕССЛАУ,

почесний співробітник Стокгольмського центру східноєвропейських досліджень (SCEEUS), Швеція

Гаазький Саміт НАТО буде коротким і матиме чіткий сценарій — усе задля мінімізації ризику внесення розбрату Дональдом Трампом на зустрічі лідерів, як він це робив під час попередніх самітів НАТО.

Основний акцент буде радше на нових цілях щодо оборонних витрат — 5% від ВВП, а не на Україні. Але європейські союзники залишаються відданими Україні. Вони намагатимуться продемонструвати безперервну підтримку та, можливо, анонсують нові пакети допомоги в рамках Саміту.

Генеральний секретар НАТО Марк Рютте попередив, що Росія може почати наступ на країни НАТО до 2030 року та закликав Європу прискорити розбудову військових можливостей для протидії російській загрозі.

Збільшення інвестицій у європейську оборону є позитивним результатом для України з двох причин. По-перше, посилення європейських оборонних спроможностей зміцнить можливості стримування. По-друге, частина нових витрат можуть бути використані як військова допомога Україні.

У підсумку, найкращою інвестицією у європейську безпеку зараз залишається збільшення військової допомоги Україні та інвестиції в її оборонний комплекс.

Україна не повинна мати жодних обмежень щодо власного захисту, зокрема щодо постачання зброї й проведення навчань партнерами.

ЕРІК ЧІАРАМЕЛЛА,

старший дослідник програми «Росія та Євразія»,
Carnegie Endowment for Peace, США

Очікування від цьогорічного саміту НАТО в Гаазі доволі обмежені. Якщо союзники переконують Президента Трампа, що вони готові витратити 5% від ВВП на оборону та пов'язані витрати, це надішле чіткий сигнал, що Альянс на шляху до розбудови значного потенціалу стримування у наступні роки. Це важливий месидж для України, оскільки частина цих витрат безумовно піде на виробництво озброєння та боєприпасів для Збройних Сил України в рамках різноманітних національних та європейських програм фінансування. Щодо майбутнього членства України в НАТО, найкраще, аби союзники нічого не казали. Навряд чи буде якийсь консенсус щодо формулювань торішнього чи нового комюніке. Цього року краще «не будити звіра». Україна та НАТО також можуть надіслати чіткий сигнал Росії щодо власного бачення мирного врегулювання, підтримавши прагнення адміністрації США про припинення вогню за певних умов, а саме: Україна не повинна мати жодних обмежень щодо власного захисту, зокрема щодо постачання зброї й проведення навчань партнерами. Приєднання Президента Трампа до такої декларації стало б великою дипломатичною перемогою для України та Європи.

ЛЕОНІД ЛІТРА,

старший аналітик Центру «Нова Європа»,
запрошений аналітик ECFR, Україна

Саміт НАТО у Гаазі не передбачає жодних проривів для України. Натомість Альянс зосередиться на оборонних витратах та внутрішній єдності. Проте це не означає, що Україна не може отримати суттєву підтримку на саміті.

Якщо військова допомога Україні зарахується як офіційний внесок до нової цілі НАТО, Київ зможе отримати довгостроковий механізм підтримки, який забезпечить доступ до військової допомоги, логістики та оборонної інтеграції. Те, що здається незначною деталлю, може мати довгострокові наслідки для України, які зроблять її частиною загальної формули НАТО.

Основний пріоритет України — членство в НАТО — відкладено доти, доки в США не з'явиться лідер, що вважатиме членство України в Альянсі необхідним для припинення війни та досягнення сталого миру. В нинішньому режимі війни на виснаження Україна відчайдушно потребує здатностей та засобів для власного захисту від російської агресії.

Нові цілі оборонних витрат будуть швидше за все погоджені, тож НАТО матиме надійні й далекосяжні фінансові можливості для підготовки до майбутніх конфліктів. Якщо військова допомога Україні зарахується як офіційний внесок до нової цілі НАТО, Київ зможе отримати довгостроковий механізм підтримки, який забезпечить доступ до військової допомоги, логістики та оборонної інтеграції. Те, що здається незначною деталлю, може мати довгострокові наслідки для України, які зроблять її частиною загальної формули НАТО. Це також зробить Україну менш вразливою до політичної турбулентності та ситуативних рішень, які підірвуть здатність Києва до захисту. Саміт не принесе гучної перемоги, але він може забезпечити тихий успіх.

НАТО має вийти за рамки риторичних запевнень і визнати, що Україна є не просто споживачем безпеки — вона є її постачальником.

НОНА МІХЕЛІДЗЕ,

старша наукова співробітниця,
Istituto Affari Internazionali (IAI), Італія

Попри стримані очікування, саміт НАТО у Гаазі надає критично важливу можливість Україні — не лише знайти підтримку, але й переосмислити наратив. Занадто довго дискурс формувався навколо питання «Що НАТО може дати Україні». Настав час сфокусуватися на тому, що Україна може запропонувати НАТО.

Досвід на полі бою, стратегічне географічне розміщення та стійкість проти російської агресії по суті перетворили Україну на стовп європейської безпеки. ЗСУ випробували стандарти НАТО у сфері оперативної сумісності в реальних умовах війни, пропонуючи неоціненну інформацію про технології дронів, гібридну війну і стійкість цивільного населення. Замість того, аби бути пасивним кандидатом, Україна продемонструвала, що вона вже робить свій внесок в основну місію Альянсу: захист демократії і стримування військової агресії.

Тож саміт має слугувати не лише як платформа для підтвердження довгострокової політичної підтримки, але й сигналом про зміну мислення. НАТО має вийти за рамки риторичних запевнень і визнати, що Україна є не просто споживачем безпеки — вона є її постачальником. Поширення цього наративу в Альянсі не лише посилить можливості стримування, але й зміцнить довіру до НАТО у питанні відстоювання власних цінностей. Тому шлях України до членства є не поступкою, а стратегічною необхідністю.

ПРО ЦЕНТР «НОВА ЄВРОПА»

Центр «Нова Європа» заснований 2017 року як незалежний аналітичний центр. Аналітики Центру «Нова Європа» стали впізнаваними, адже запропонували якісний аналітичний продукт із питань зовнішньої політики України та безпеки в регіоні, поєднавши його з активними та ефективними зусиллями з адвокатування.

Бачення Центру «Нова Європа» максимально наближене до бачення майбутнього Української держави більшістю громадян: Україна повинна бути інтегрованою в Євросоюз і НАТО.

Докладніше про Центр «Нова Європа»: www.neweurope.org.ua

Центр «Нова Європа»
KUE

 <http://neweurope.org.ua/>

 info@neweurope.org.ua

 <https://www.facebook.com/NECUkraine/>

 https://twitter.com/NEC_Ukraine